

Toetsmatrijs Examen Numismatiek

2026

Het examen Numismatiek bestaat uit een praktijkgedeelte en een theoriegedeelte en wordt schriftelijk geëxamineerd. In de eerste Exameneis Algemeen worden de categorieën beschreven die tezamen het vakgebied numismatiek vormen.

De *Exameneisen Algemeen*, de *Exameneisen Herkennen/beschrijven* en de *Exameneisen Waarderen* gelden zowel voor het theoriegedeelte, als voor het praktijkgedeelte.

Het praktijkgedeelte taxeren (herkennen, beschrijven en waarderen) bestaat uit 30 numismatische voorwerpen.

Het theoriegedeelte bestaat uit 40 vragen.

De verdeling van het aantal vragen in het theoriegedeelte van het examen is als volgt:

Exameneisen Algemeen: 10 tot 20 vragen

Exameneisen Herkennen/Beschrijven: 10 tot 20 vragen

Exameneisen Waarderen: 5 tot 10 vragen

Inhoud Toetsmatrijs

1. Exameneisen Algemeen - *Periodes numismatiek*
2. Exameneisen Herkennen en Beschrijven - *Specificeren, dateren en kwalificeren*
3. Exameneisen Waarderen – *Waardedefinities, doel taxatie en markt*

	Exameneisen Algemeen	Aantal vragen hierover in het examen
1	<p>Onder het vakgebied numismatiek wordt verstaan: numismatische voorwerpen, die op de Nederlandse markt voorkomen, in de vorm van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Munten, die als betaalmiddel zijn gebruikt • Penningen, historie-, gilde-, vroedschaps- , moderne penningen en jetons • Papiergeld, dat als betaalmiddel is gebruikt, geen cheques • Primitief geld • Plantagegeld • Muntgewichten en muntgewichtdozen (Nederlandse) 	30 voorwerpen in het praktijkgedeelte van het examen.
2	<p>De kandidaat kan – zo nodig aan de hand van ter beschikking gestelde naslagwerken - de volgende numismatische voorwerpen in de categorie munten herkennen, beschrijven en waarderen. Hier wordt <i>gedegen</i> kennis verlangd:</p> <p>- <i>In volgorde van belangrijkheid</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het Koninkrijk (vanaf 1795 Bataafse Republiek – tot heden) 2. Provinciale muntslag (ca. 1550 – 1795) 3. Middeleeuwse muntslag (ca. 700-1550) 	

	Exameneisen Algemeen	Aantal vragen hierover in het examen
3	<p>De kandidaat kan – zo nodig aan de hand van naslagwerken - de volgende numismatische voorwerpen in de categorie munten herkennen, beschrijven en waarderen. Hier wordt <i>globale</i> kennis verlangd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>In volgorde van belangrijkheid</i> 1. Romeinen (zowel Republiek als Keizerrijk 300 v. Chr.- 400 na Chr.) 2. Byzantijnen (alleen gouden munten) 3. Griekse munten (alleen de symboliek en meest voorkomende) 4. Primitief geld 5. Plantagegeld 6. Muntgewichten en dozen 	
4	<p>De kandidaat kan vervalsingen en de verschillende typen en naslagen van numismatische voorwerpen en fantasiestukken herkennen en benoemen. De kandidaat kan ook de verschillende hulpmiddelen benoemen benodigd voor het analyseren en herkennen van valse munten</p>	
5	<p>De kandidaat kan benoemen bij welke instanties, deskundigen of andere bronnen men aanvullende informatie kan verkrijgen over het herkennen, beschrijven en waarderen van numismatische voorwerpen</p>	
6	<p>De kandidaat kan de belangrijkste historische gebeurtenissen en ontwikkelingen vanaf 350 v. Chr. , die voor de numismatiek van belang zijn in eigen woorden beschrijven, met name in de volgende periodes:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Vanaf 650 v.Chr. tot de 1^e eeuw na Chr. 2. Rondom 600-800 (Merovingers en Karolingers) 3. Ontwikkeling van de zilveren munten 1500 tot heden 4. Machinale muntslag 1750 tot heden 	

	Exameneisen Algemeen	Aantal vragen hierover in het examen
7	De kandidaat kan van de meest toonaangevende medailleurs uit de 16 ^e t/m 20e eeuw aangeven: voorletters/voornaam, achternaam	
8	De kandidaat kan de materialen benoemen waarvan numismatische voorwerpen vervaardigd zijn	
9	De kandidaat kent de dagkoersen van goud en zilver	
10	De kandidaat kan het ontstaan en de ontwikkeling van het certificeren of <i>graden</i> van munten beschrijven en de voor- en nadelen benoemen	

	Exameneisen Herkennen en Beschrijven	Aantal vragen hierover in het examen
11	De kandidaat kan bij munten en papiergeld aangeven: <ul style="list-style-type: none"> - meest gangbare benaming - uitgevende instantie - jaartal (indien van toepassing) - referentienr. (eventueel meerdere referenties) - kwaliteit/de conditie 	

	<ul style="list-style-type: none"> - materiaal - bijzonderheden - waardering 	
12	<p>De kandidaat kan bij penningen aangeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meest gangbare benaming/soortnaam - toeschrijving aan een bepaalde gebeurtenis waarvoor de penning gemaakt is - gebruikte techniek - datering - referentienr. (eventueel meerdere referenties) - afmetingen/gewicht - kwaliteit/conditie - bijzonderheden - de waardering 	
13	<p>De kandidaat kan bij Nederlandse muntdozen aangeven:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naam van de maker voor zover van toepassing - datering - herkomst - kwaliteit/conditie - bijzonderheden - waardering 	
14	<p>De kandidaat kan een numismatisch voorwerp dateren en de geografische herkomst van een numismatisch voorwerp herkennen en aangeven</p>	
15	<p>De kandidaat kent de terminologie, begrippen en afkortingen die bij het beschrijven van numismatische voorwerpen in gebruik zijn en kan deze op de juiste wijze toepassen</p>	

16	De kandidaat kan de muntmeestertekens en munttekens op zilveren en gouden numismatische voorwerpen vanaf 1500 herkennen en beschrijven	
17	De kandidaat kan de materialen herkennen waarvan een numismatisch voorwerp gemaakt is	
18	De kandidaat kan de gebruikte techniek herkennen die bij de vervaardiging van een numismatisch voorwerp gebruikt is	
19	De kandidaat kan de conditie en de kwaliteit van een numismatisch voorwerp, de eventueel toegepaste reparaties, vervangingen en/of toevoegingen herkennen en beoordelen	
20	De kandidaat kan – vanaf 1570 – kloppen en/of instempelingen herkennen, hier wordt globale kennis verlangd en aangeven in welke naslagwerken de betekenis gevonden kan worden	
21	De kandidaat kan de zeldzaamheid van een numismatisch voorwerp aangeven	
22	De kandidaat kan de waarde van gecertificeerde ofwel <i>gegrade</i> munten bepalen en de eventuele meerwaarde inschatten (alleen PCGS en NGC)	

	Exameneisen Waarderen	Aantal vragen hierover in het examen
23	De kandidaat kan de diverse doelen waarvoor getaxeed kan worden benoemen en toelichten	
24	kan de door de Federatie TMV voorgeschreven/aanbevolen “waardedefinities voor de waardering van kunst, antiek, goud, zilver, juwelen, verzamelingen etc.” benoemen en toepassen	
25	kan beargumenteren waarom het doel van een taxatieopdracht de keuze voor het gebruik van een bepaalde waardedefinitie rechtvaardigt	
26	kan vaststellen welke informatie noodzakelijk is om de taxatieopdracht op een juiste wijze te kunnen uitvoeren en tot een verantwoord oordeel te komen	
27	kan benoemen aan welke (juridische) voorwaarde(n) de uitwerking van een taxatieopdracht met als doel een verzekering moet voldoen	
28	Kan voor de verschillende soorten numismatische voorwerpen aangeven wat wel en niet beschreven moet worden in een taxatierapport	
29	kan bij een taxatie aangeven welke kenmerken van een numismatisch voorwerp relevant zijn voor de beschrijving, de identificatie en eventueel de herkomst	

	Exameneisen Waarden	Aantal vragen hierover in het examen
30	kan in eigen woorden beschrijven hoe de markt (veiling en handel) werkt	
31	kan aangeven of een numismatisch voorwerp commercieel interessant is	